

Huvudman

Alingsås kommun
kommunstyrelsen@alingsas.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Långareds skola i Alingsås kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Alingsås kommun att senast den **fredag den 16 februari 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande brister gällande garanti för tidiga stödinsatser och elevers rätt till särskilt stöd. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Alingsås kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Alingsås kommun ska vidta följande åtgärder

Garanti för tidiga stödinsatser

1. Se till att ansvarig lärare genomför en särskild bedömning i samråd med specialpedagogisk kompetens av elevens kunskapsutveckling om det utifrån nationellt kartläggningsmaterial, nationella bedömningsstöd eller nationella prov finns indikation på att en elev inte kommer uppfylla de kriterier för bedömning som minst ska uppfyllas. Rektorn ska dokumentera hur många elever som det finns indikation på inte kommer uppfylla de

kriterier för bedömning som minst ska uppfyllas, när en särskild bedömning av elevernas kunskapsutveckling gjorts samt hur samråd med specialpedagogisk kompetens skett vid den särskilda bedömningen (3 kap. 4 och 4 a §§ skollagen).

Särskilt stöd

2. Se till att vid minst ett tillfälle innan den 16 februari 2024 informera samtlig berörd personal om skollagens bestämmelser om särskilt stöd samt skyldigheten att anmäla till rektorn att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur informationen har förmedlats. Denna dokumentation ska ges till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (2 kap. 34 § andra stycket samt 3 kap. 7 § skollagen).
3. För varje anmälan om behov av särskilt stöd som inkommer till rektorn, eller som redan har inkommit men där utredning ännu inte har påbörjats, ska rektorn se till att starta en utredning. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit till rektorn under perioden 16 oktober 2023 – 31 januari 2024 samt vilket datum utredning har startats för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 7 § skollagen).
4. Se till att rektorn för varje sådan utredning om särskilt stöd fattar beslut om att utarbeta åtgärdsprogram eller att inte utarbeta åtgärdsprogram. Rektorn ska dokumentera hur många sådana beslut som fattas avseende perioden 16 oktober – 31 januari 2024. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 7 och 9 §§ skollagen).

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2023:3437) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden inlett en tillsyn av Långareds skola i Alingsås kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Långareds skola följer gällande bestämmelser om garanti för tidiga stödinsatser samt elevers rätt till extra anpassningar och särskilt stöd.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med lärare och personal i elevhälsan samt observationer i skolmiljön den 13 september 2023. Vidare har en intervju

med rektorn genomförts den och 15 september 2023. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat en förteckning över elever som riskerar att inte uppfylla de kriterier för bedömning som minst ska uppfyllas, utredningar av elevers behov av särskilt stöd samt utarbetade åtgärdsprogram. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Garanti för tidiga stödinsatser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Vid intervju med lärare, representanter från elevhälsan och rektorn framkommer att de obligatoriska kartläggningsmaterialen i förskoleklass, bedömningsstöden i årskurs 1 samt nationella proven i årskurs 3 genomfördes under läsåret 2022/23. Lärarna berättar emellertid att delar av de nationella proven i årskurs 3 inte gjordes inom den fastställda provperioden, vilket bekräftas av representanter från elevhälsan och rektorn.

Lärare som undervisar i förskoleklass uppger att det vid användningen av kartläggningsmaterialen i förskoleklass framkom att det fanns flera elever med indikation på att de inte kommer att uppfylla de kriterier för bedömning som minst ska uppfyllas. Läraren uppger att det inte gjordes någon särskild bedömning av kunskapsutvecklingen för dessa elever. Det vidtogs heller inga åtgärder med anledning av resultaten. Enligt lärarna var det ingen som efterfrågade resultaten av kartläggningsmaterialet, varken från skolledning eller huvudmannen. Lärarna berättar att det saknas dokumenterat resultat från de nationella bedömningsstöden gällande vissa elever som i våras gick i årskurs 1.

Lärarna uppger vidare att det vid de nationella proven i årskurs 3 framkom att det fanns elever med indikation på att de inte kommer att uppfylla de kriterier för bedömning som minst ska uppfyllas. Det var, enligt lärarna, många elever i årskurs 3 som riskerade att inte nå målen. Exakt hur många elever det handlar om är enligt lärarna svårt att säga då det varit en bristande kontinuitet i personalgruppen. Eftersom proven inte blev klara inom den fastställda provperioden gjordes ingen överlämning till de lärare som ansvarar för eleverna i nästa årskurs. Rektorn berättar att elevernas resultat rapporterades in först efter det att skolan stängt och att det inte arbetades med resultaten. Rektorn berättar vidare att lärarna har

analyserat genomfört kartläggningsmaterial och bedömningsstöd i sin verksamhetsuppföljning. Representanter från elevhälsan uppger att det inte gjorts någon särskild bedömning av kunskapsutvecklingen hos elever med indikation på att eleven inte kommer att nå kunskapskriterierna, mer än vad som görs inom ramen för speciallärarens arbete med kartläggningar av elever som uppvisar svårigheter.

Rättslig reglering

Av 8 kap. 2 § skolförordningen (2011:185) framgår att nationella kartläggningsmaterial ska användas för att kartlägga elevernas språkliga medvetenhet och matematiska tänkande i förskoleklassen.

Enligt 9 kap. 21 § skolförordningen ska nationella prov användas i matematik och svenska eller svenska som andraspråk i årskurs 3.

Av 9 kap. 22 b § skolförordningen framgår att nationella bedömningsstöd ska användas i matematik och svenska eller svenska som andraspråk i årskurs 1.

Av 3 kap. 4 § skollagen framgår att det ska göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i förskoleklassen och lågstadiet, om det utifrån användning av ett nationellt kartläggningsmaterial, ett nationellt bedömningsstöd eller ett nationellt prov finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 eller 3 i svenska, svenska som andraspråk eller matematik. Om det efter en sådan bedömning kan befaras att eleven inte kommer att uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som gäller för den aktuella skolformen, ska det skyndsamt planeras stöd i form av extra anpassningar eller göras en anmälan om utredning av eventuellt behov av särskilt stöd till rektorn.

Av 3 kap. 4 a § skollagen framgår att ansvarig förskollärare eller lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid en särskild bedömning enligt 4 §.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med garantin för tidiga stödinsatser. Syftet med garantin är att elever som har behov av stöd tidigt ska få de stödinsatser som behövs för att de ska uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas i svenska, svenska som andraspråk och matematik. Skolinspektionen konstaterar att skolan använder de obligatoriska kartläggningsmaterialen i förskoleklass, bedömningsstöden i årskurs 1 samt de nationella proven i årskurs 3. Av utredningen framgår dock att det inte genomförs någon särskild bedömning av elevens kunskapsutveckling för de elever som visar en indikation på att inte uppfylla kommande kriterier för bedömning. När någon sådan bedömning inte görs går syftet med att tidigt kartlägga elevernas kunskaper förlorad. Det finns härmed en risk att elever på skolan inte får de extra anpassningar eller särskilda stöd som de behöver eller att det stöd som elever behöver fördröjs.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärare, representanter från elevhälsan samt rektorn uppger att skolan ger elever stöd i form av extra anpassningar. Enligt lärarna görs många anpassningar på gruppnivå, men det görs även extra anpassningar på individnivå. Det kan exempelvis vara fråga om bildstöd, gemensamma strukturer, skärmar, hörselkåpor, placering i klassrummet och anpassat digitalt material. Lärarna dokumenterar vilka extra anpassningar de ger till elever i ett digitalt system som alla lärare har tillgång till.

Av den förteckning över elever som huvudmannen lämnat in framgår att 20 av skolans elever befaras inte uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas under höstterminen 2023. Majoriteten av dessa elever ges extra anpassningar. I förteckningen anges att sex av dessa elever har fått sitt behov av särskilt stöd utrett vid något tillfälle och avseende en elev finns beslut om åtgärdsprogram.

Vid intervju med lärarna framkommer att lärarna under föregående terminer har gjort upprepade anmälningar till rektorn om att elever trots extra anpassningar riskerar att inte uppfylla de kriterier för bedömning som minst ska uppnås, men att det inte hänt något efter att anmälan gjorts. Lärarna uppger att det finns anmälningar som gjordes för flera år sedan men där elevens behov av särskilt stöd ännu inte utretts. Det finns exempel på elever som fått vänta på utredning i flera terminer och vissa anmälningar har bara blivit liggande. En lärare berättar att det inte är någon idé att göra anmälan, så hen gör inte det. I intervju med representanter från elevhälsan framkommer att det har funnits brister i strukturen kring hur skolan arbetar med utredning av behov av särskilt stöd. Elevhälsans representanter berättar att det under förra året gjordes flera anmälningar men att de inte är säkra på om det startats utredningar i samtliga fall. Rektorn bekräftar bilden av att det finns elever på skolan vars behov av särskilt stöd behöver utredas men där någon utredning ännu inte genomförts.

I intervju med rektorn framkommer att det finns elever på skolan som ges särskilt stöd utan att detta finns dokumenterat i ett åtgärdsprogram. Det finns exempelvis elever som får regelbunden undervisning i ett annat klassrum och elever som har en resursperson utan att detta dokumenterats i något åtgärdsprogram. Rektorn uppger att det vid tidpunkten för intervjun inte fanns några aktuella åtgärdsprogram på skolan. Rektorn uppger även att det inte fattats några beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram.

Lärarna berättar att det tidigare fanns åtgärdsprogram på skolan men att de nu försvunnit och att de inte vet vad som händer med åtgärdsprogrammen. Enligt lärarna finns det elever som får särskilt stöd men som inte har ett åtgärdsprogram. De är osäkra på om det finns något aktuellt åtgärdsprogram på skolan. Lärarna berättar att elever ges särskilt stöd i ett annat klassrum i väntan på åtgärdsprogram.

Elevhälsans representanter berättar att det finns genomförda pedagogiska utredningar, men där de inte kommit vidare till beslut om åtgärdsprogram. Elevhälsan uppger att det borde finnas fler åtgärdsprogram på skolan. Enligt elevhälsan ges inget särskilt stöd på skolan just nu, eftersom det inte finns några åtgärdsprogram.

Av de utredningar av elevers behov av särskilt stöd som Skolinspektionens tagit del av framgår att det finns flera elever som bedöms vara i behov av särskilt stöd. Efter Skolinspektionens besök har skolans rektor fattat beslut om åtgärdsprogram för fyra elever.

Rättslig reglering

Av 2 kap. 34 § skollagen framgår att huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet.

Av 3 kap. 7 § skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt.

Av 3 kap. 9 § skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att uppmärksamma och skyndsamt utreda elevers behov av särskilt stöd. Det finns även brister i skolans arbete med att utarbeta åtgärdsprogram för elever som ges särskilt stöd.

Tillsynen visar att det finns elever på skolan vars behov av särskilt stöd inte anmälts och utretts, trots att eleverna har haft extra anpassningar och att lärarna trots

dessa anpassningar befarat att eleverna inte kommer att uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas i flera ämnen. Det framkommer att lärare inte alltid anmäler. Det finns också flera exempel på att lärarna har anmält att skolan behöver utreda elevers behov av särskilt stöd men där någon utredning ännu inte påbörjats eller genomförts. Att utredningar ibland dröjt flera terminer är allvarligt. När en anmälan om särskilt stöd inkommer till rektorn är rektorn skyldig att se till att skyndsamt utreda elevens behov av särskilt stöd. Om en elevs behov inte utreds alls eller inte utreds skyndsamt, riskerar eleven att helt eller i vart fall under en viss tid bli utan det särskilda stödet som eleven har rätt till. Utan en utredning är det också svårt för lärare och rektorn att veta att eventuella insatser som sätts in motsvarar elevens behov.

Efter varje utredning av en elevs behov av särskilt stöd ska det fattas beslut om att utarbeta ett åtgärdsprogram eller beslut att inte utarbeta åtgärdsprogram. Av Skolinspektionens tillsyn framgår att det finns elever på skolan vars stödbehov har utretts men där inga åtgärdsprogram eller beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram har fattats. Det finns även elever som ges särskilt stöd utan att åtgärdena finns dokumenterade i ett aktuellt åtgärdsprogram. Att åtgärdena inte finns dokumenterade i ett åtgärdsprogram medför att det blir svårare för skolan att följa upp och utvärdera effekten av åtgärdena. Det blir även svårare för vårdnadshavare att ha vetskap om vilka stödinsatser eleven får, och innebär att det saknas möjlighet att överklaga beslut.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att skolan inte uppfyller författningarnas krav när det gäller att tillgodose elevernas rätt till särskilt stöd.

Skolinspektionen konstaterar emellertid att det inte framkommit annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav när det gäller att ge elever stöd i form av extra anpassningar.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen). Alingsås kommun verksamhet vid Långareds skola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller garanti för tidiga stödinsatser samt elevers rätt till särskilt stöd. Det finns därför skäl att förelägga Alingsås kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

X Frida Eek

Beslutsfattare
Signerat av: Frida Eek

X Kajsa Åkesson

Föredragande
Signerat av: Kajsa Åkesson